

Geschiedenis van de Nederlandse Jenaplan Vereniging (NJPV)

Door Jaap Meijer, directeur NJPV

In de jaren vijftig van de vorige eeuw introduceerde Suus Freudenthal-Lutter (1908-1987) het Jenaplan in Nederland. Freudenthal-Lutter behoorde tot de naaste medewerkers van Nederlands pedagoog Kees Boeke die samen met haar deelnam in de Werkgemeenschap voor Opvoeding en Onderwijs (WVO), de Nederlandse tak van de New Education Fellowship (NEF).

In 1958 besloten Suus Freudenthal en Gerrit Hartemink, destijds schoolleider van de Nederlands Hervormde Lagere School in Utrecht, de 'Werkgroep Jenaplan' op te richten. In datzelfde jaar transformeerde Gerrit Hartemink zijn school en ging hij steeds meer werken volgens de basisprincipes van het jenaplanonderwijs. Er werden conferenties gehouden om het jenaplan-concept in Nederland verder te ontwikkelen en te verspreiden. De eerste jenaplanscholen ontstonden. Mede dankzij de inzet van Suus Freudenthal ontwikkelde jenaplan zich tot de grootste vernieuwingsbeweging op het gebied van onderwijs in ons land.

In 1969 werd de 'Stichting Jenaplan' opgericht. Deze voorloper van de NJPV had onder andere tot doel het jenaplanonderwijs nog steviger op de kaart te zetten. De grootste drijfveer was het bevorderen en opstarten van nieuwe jenaplanscholen. In die periode kregen scholen begeleiding bij de integratie van het jenaplanonderwijs. Het aantal jenaplanscholen nam snel toe.

In 1972 werd binnen de Stichting Jenaplan de 'pervagroep' gevormd. De naam van deze studiegroep stond voor **per**fectioneren van **va**kmanschap van groepsleiders; theorieontwikkeling en nascholing van leerkrachten. Er bleek behoefte aan doorzichtigheid en democratie. Coördinatie tussen de verschillende jenaplaninstanties was aan verbetering toe. De praktijkgerichte begeleiding voor jenaplanscholen werd uitgebouwd.

In 1977: oprichting van de NJPV, de Nederlandse Jenaplan Vereniging. Door een democratisch gekozen bestuur en via lidmaatschap, werd de NJPV voor iedereen toegankelijk. Contributieheffing onder de schoolleden, maakte het mogelijk dat de NJPV vier betaalde functies heeft: een directeur, twee leden van het stafbureau en een hoofdredacteur van het NJPV-magazine Mensenkinderen.

In 1986: de vereniging krijgt het karakter van een koepelorganisatie van schoolbesturen en scholen. De Stichting Jenaplan is zo goed als geheel opgenomen in de vereniging. De NJPV heeft ook enige tijd een sociocratische organisatie gekend. De macht om beleidsbeslissingen te nemen lag hierbij niet bij een enkeling, een kleine toplaag of de meerderheid; op basis van

gelijkwaardigheid mag ieder individu meedoen aan het nemen van beleidsbeslissingen. Tijdens de ledenvereniging werd eind 1991 voor deze organisatievorm gekozen. Maar dit sociocratisch model bevorderde de slagvaardigheid van de NJPV niet. Het heeft daarom slechts een aantal jaren gefunctioneerd.

In 1997 krijgt de NJPV een directeur die wordt ondersteund door een stafbureau. Het algemeen bestuur bepaalt de beleidskaders, waarbij het dagelijks bestuur de praktijk van het besturen vormgeeft.

Anno nu is een denktank actief het toekomstig beleid op inhoudelijk en organisatorisch gebied voor te bereiden. Zo wordt nagedacht of een 'conceptuele ondergrens' moet worden geformuleerd door bijvoorbeeld binnen jenaplanscholen te werken met een eenjarige groep en hoe de betrokkenheid van scholen met een landelijk beleid te vergroten.

De NJPV investeert sterk in het verjongen van het kader. Er is een aparte groep 'NJPV-jong' geformeerd, die zich voorbereid op mogelijke toekomstige taakgebieden.

De vereniging heeft een uitgebreide bibliotheek opgebouwd. Belangstellenden kunnen via de link een overzicht van alle titels terugvinden.

Doelstellingen Nederlandse Jenaplan Vereniging

- Verbreiden, actualiseren en optimaliseren jenaplan-concept in de praktijk.
- Belangenbehartiging jenaplanscholen en medewerkers.
- Beïnvloeding en richting geven aan het onderwijsbeleid van de overheid en het onderwijs in het algemeen, teneinde de basisprincipes van het jenaplanonderwijs te bevorderen en te implementeren.

Activiteiten t.b.v. doelstellingen

- Organiseren informatieve bijeenkomsten;
- Uitgeven van periodieken;
- Samenstellen van een informatiepakket in print en digitaal;
- Vormen van referentiekader waarbinnen belanghebbenden kunnen communiceren;
- Ondersteunen oprichting nieuwe jenaplanscholen;
- Volgen van onderwijsbeleid van de overheid;
- Bevorderen van en begeleiding/nascholing voor scholen die volgens het Jenaplan werken of willen gaan werken;

- Bevorderen van studie conceptontwikkeling en onderzoek met betrekking tot aspecten van Jenaplanonderwijs;
- Onderhouden van contacten met personen en instanties in het buitenland die zich bezighouden met onderwijsvernieuwing.

Jenaplanland is onderverdeeld in vijftien regio's waar alle jenaplanscholen deel van uitmaken. Erkenning is alleen van toepassing op die scholen die zich conformeren aan de zogenaamde Jenaplan-kernkwaliteiten.

De regio's hebben elk een eigen programma en ritmiek wat betreft het bereiken van de gestelde doelen. Elke regio wordt geleid door een regioleider, die veelal ook de afgevaardigde is naar het algemeen bestuur.

Het algemeen bestuur komt drie keer per jaar bijeen. De vergaderingen worden voorbereid door het dagelijks bestuur (voorzitter-secretaris-penningmeester).

Organisatiestructuur NJPV

Algemeen bestuur (een lid per regio jenaplanscholen)

Dagelijks bestuur   ▪ voorzitter ▪ secretaris ▪ penningmeester

Stafbureau   ▪ directeur + medewerkers ▪ hoofdredacteur Mensenkinderen

- Het dagelijks bestuur stuurt de directeur aan.
- Het algemeen bestuur legt verantwoording af aan de ledenvergadering.
- Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur kunnen zich door adviseurs laten bijstaan.

Doel van deze structuur is:

- verantwoordelijkheden nadrukkelijker bij bestuur van de NJPV te leggen;
- slagvaardiger beleid kunnen voeren;
- organisatie professioneler laten functioneren.

Via de leden van het algemeen bestuur en de notulen van de algemeen bestuursvergaderingen worden alle leden geïnformeerd. Andersom brengen alle

leden verslag uit aan de leden van het algemeen bestuur over zaken die spelen in de regio's.

Binnen de organisatie zijn de volgende groepen actief:

- Groep opleiders: alle erkende jenaplanopleiders en begeleiders houden periodiek gemeenschappelijke scholingsbijeenkomsten.
- Groep NJPV jong: bundeling van jonge stamgroepleiders met de intentie in de toekomst kader te vormen.
- Werkgroep NJPV: organiseert de jaarlijkse tweedaagse jenaplanconferentie.
- Redactie Mensenkinderen: verantwoordelijk voor de samenstelling van het magazine van de NJPV dat vier keer per jaar verschijnt.